Ny svensk skalbaggskatalog - arbetet i rullning!

[New Swedish beetle catalogue - the work has started]

MATTIAS FORSHAGE, NIKLAS FRANC & SVEN LENNARTSSON

En lång tid har det talats om behovet av att ta nästa steg i fråga om den svenska skalbaggskatalogen. Stig Lundberg har med hjälp av Bert Gustafsson gjort ett fantastiskt arbete i ett par decennier med att hålla katalogen uppdaterad och tillgänglig (och berättade om sina erfarenheter från detta i förra numret av *Entomologisk Tidskrift* (Lundberg 2006)). Men många har känt behov av att ställa större krav på katalogen än vad som rimligen klaras av två personer. Framförallt har behovet av tidsupplösning och behovet av belägg/referenser känts alltmer trängande. Efter några omgångar av diskussion på skalbaggslistan <svenskaskalbaggar@yahoogroups.com> konstituerades så en informell grupp av dem som varit aktiva i diskussionen med representanter för olika landsändar.

På ett möte över en helg, i Stockholms universitets gamla stuga Tullbotorp i Tullgarn, träffades så elva skalbaggsnissar i slutet av januari 2007 (några till var "närvarande genom ombud"). Det praktiska arrangemanget, och den ypperliga matlagningen, var huvudsakligen Hans-Erik Wanntorps förtjänst, medan Håkan Lundkvist var mötesordförande och Håkan Gustafsson var en både anmärkningsvärt kvick och noggrann sekreterare. Under mötet hölls presentationer av katalogarbetets historia i Norden (Mattias Forshage), registrering på museerna (Bert Gustafsson), Dynamisk taxa och Artportalen (Håkan Ljungberg) och den regionala databasen "Ölandsreget" (Håkan Lundkvist), och på lördagkvällen fick vi som underhållning ett mycket intressant föredrag om Nicklas Janssons ekundersökningar. Trots olika uppfattningar inom gruppen, om både små detaljer och vissa övergripande strategi- och metodfrågor, så hade man inga problem att komma överens om de praktiska riktlinjerna för fortsatt arbete. Diskussionerna var genomgående konstruktiva. Flera av deltagarna uttryckte också en längtan efter återkommande koleopterologiska träffar på nationell nivå.

I katalogen ska redovisas förekomst i respektive landskap (enligt faunistisk tradition givetvis urskiljande Gotska Sandön och de fem lappmarkerna) och fyra tidsfönster (före 1900, 1900-49, 1950-99, 2000 och framåt). Varje sådan "prick" ska ha ett säkert bestämt beläggexemplar inlagt i en databas som således blir spårbart. Denna databas ska ha ett format som gör att information lätt flyttas över till och från Artportalen. "Prickarna" differentieras eller kommenteras med avseende på tillfälliga respektive införda exemplar . Inomhuslevande arter med spontant reproducerande populationer måste räknas som en "naturlig" förekomst! Systematik och nomenklatur måste vara uppdaterade och korrekta (som Mikael Sörensson levererade en utmärkt plaidoyer för i förra numret av *Entomologisk Tidskrift* (Sörensson 2006)) och även genomskinliga, i bemärkelsen att nyheter, omändringar och val i kontroversiella frågor ska vara spårbara och motiverade. Där har vi både Silfverbergs (2004) katalog och det pågående arbetet med den palearktiska katalogen (Löbl & Smetana 2003-) att luta oss mot. Då den senare är både ofullbordad och heterogen har vi valt som princip tills vidare att utgå från Silfverberg i alla de fall där vi saknar tillräckliga specialkunskaper för att göra självständiga bedömningar.

Till att börja med gäller det huvudsakliga arbetet alltså att lokalisera, kontrollera och registrera belägg för varje art-landskap-tidsperiod. Med mer än 4600 arter, fyra tidsperioder och 29 provinser skulle det alltså kunna röra sig om närmare 600 000 poster! Nu kommer förstås inte alls så många bli aktuella i praktiken, eftersom en majoritet av arterna har en begränsad utbredning i södra sverige, somliga lika begränsad någon annanstans, vissa är utdöda från stora delar av utbredningsområdet (eller hela) och många kommit till på senare år. Det verkliga antalet nödvändiga poster kommer alltså att bli mycket mindre. Projektet har kommit att kallas "Catalogus 2015" men ingen vågade sig egentligen på att göra en realistisk bedömning av tidsåtgången, utan vi sköt

Arbetet med “Catalogus 2015” har börjat med ett möte vid Tullgarn i januari 2007. Foto: Niklas Jansson.

upp den diskussionen till nästa möte, i Göteborg i november 2007.

Det som sker just nu är att metodik och mallar för inmatningen håller på att provas ut i Göteborg, Artdatabanken har tagit över det digitala värdskapet och ansvaret för uppdateringar av den befintliga katalogen från Riksmuseet, och alltsammans ska utvärderas senare i höst. Är du intresserad av att delta aktivt i arbetet, ta kontakt med någon i styrgruppen; Niklas Franc <Niklas.Franc@zool.gu.se>, Håkan Ljungberg <Hakan.Ljungberg@artdata.slu.se> och Hans-Erik Wanntorp <Hans-Erik.Wanntorp@botan.su.se>. För oss alla gäller dock att ha ett eget rent samvete och dra vårt strå till stacken genom att mata in egna fynd i Artportalen. Detta gäller i synnerhet fynd från 2000 och framåt, eftersom detta tidsfönster i skalbaggskatalogen kommer att ställas samman direkt ur Artportalens småkrypsdel <artportalen.se/bugs>.

Detta blir ett av de största gemensamma entomologiska arbeten som gjorts på länge i Sverige, och ju fler som deltar, desto snabbare kommer vi att få den nya katalogen färdig, vilket kommer att vara ett enormt lyft för t ex faunahistoria, rödlistebedömning och nationell och regional faunistik! Och färdig blir förstås en katalog aldrig, eftersom den uppmuntrar till eftersök där aktuella prickar fattas. Den nya formen gör uppdateringar lättare (inte minst eftersom tanken är att katalogen och artportalen ska kommunicera friktionsfritt), och beläggen gör att alla framtida revisioner och förändringar (t ex uppsplittring av arter) kommer underlättas betydligt.

Referenser

Lundberg, S. 2006. Några erfarenheter av 45 års arbete med de svenska skalbaggarnas utbredning. – Ent. Tidskr. 127: 185-190.

Löbl, I. & Smetana, A. (red) 2003- . Catalogue of Palearctic Coleoptera. Hittills utkomna delar: Vol 1 2003, vol 2 2004, vol 3 2006. – Apollo Books, Stenstrup.

Silfverberg, H. 2004. Enumeratio nova Coleopterorum Fennoscandiae, Daniae et Baltiae. – Sahlbergia 9: 1-111.

Sörensson, M. 2006. Palearktis skalbaggar del 2 - en bas för arbetet med en ny svnsk skalbaggskatalog. – Ent. Tidskr. 127: 179-183.

Mattias Forshage, Systematisk Zoologi, EBC Norbyvägen 18D, SE-752 36 Uppsala. Mattias.Forshage@ebc.uu.se

Niklas Franc, Råssbyn 420, SE-459 94 Ljungskile. niklas.franc@zool.gu.se

Sven Lennartsson, Ekängen Hulje, 595 94 Mjölby. Sven.Lennartsson@telia.com

Abstract

After years of discussions among Swedish coleopterologists the work with a new Swedish beetle catalogue has begun. It aims to have records for the 29 faunaprovinces divided into four time periods (-1900, 1900-1949, 1950-1999, 2000-). Every record shall have a reference specimen that can be tracked in a database.